

Sygn. akt I ACz 762/13

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Tkocz (spr.)

Sędziowie: SA Anna Bohdziewicz

SA Elżbieta Karpeta

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...), Prokuratorowi Okręgowemu w (...) i Ministrowi Sprawiedliwości

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 10 maja 2013r., sygn. akt I C 7/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 762/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Częstochowie odrzucił pozew J. W. skierowany przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...), Prokuratorowi Okręgowemu w (...) i Ministrowi Sprawiedliwości z tym uzasadnieniem, że sprawa pomiędzy tymi samymi osobami została już prawomocnie osądzona (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd ten ustalił, że z powództwa skarżącego toczyły się już przed Sądem Okręgowym w C. dwie sprawy przeciwko Skarbowi Państwa o sygn. I C 12/10 oraz I C 156/11. W pierwszej z nich – po sprecyzowaniu strony pozwanej – powód domagał się zasądzenia na jego rzecz 1.500.000 złotych tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za straty materialne i krzywdę wyrządzoną mu w wyniku niesłusznego orzeczenia wobec niego i następnie wykonania kary pozbawienia wolności, który to czyn wynikać miał z prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego w C. (sygn. akt IV K 61/02, III K 294/09) oraz Sądu Okręgowego w C. (sygn. akt VII Ka 1008/02, VII Ka 498/10). Powództwo to zostało oddalone wyrokiem z dnia 16 czerwca 2010r.

W drugiej z nich ponownie pozwał Skarb Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) i Prokuratora Okręgowego w (...), żądając zapłaty 120.000 złotych tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za bezprawne i niesłuszne wykonanie wobec niego kary grzywny, przy czym podnosił również, iż na skutek wykonania kary pozbawienia wolności (orzeczonej w wyżej opisanych postępowaniach karnych) doznał ciężkiego rozstroju zdrowia wymagającego długotrwałego leczenia i rehabilitacji. Prawomocnym wyrokiem z dnia 2 lutego 2012r. także i to powództwo zostało oddalone.

W niniejszej sprawie powód domagał się od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...), Prokuratora Okręgowego w (...) i Ministra Sprawiedliwości zapłaty 8.000.000 złotych, podając że od maja 2000r. trwa proces brutalnego znęcania się nad nim przez funkcjonariuszy publicznych, a na podstawie sfałszowanej w Prokuraturze Okręgowej w (...)dokumentacji, został niesłusznie skazany, co doprowadziło do odbycia przez niego kary pozbawienia wolności, na skutek czego utracił możliwość zarobkowania i zmuszony został do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, które to okoliczności spowodowały utratę zdrowia oraz wyrządziły mu szkodę majątkową w wysokości nie mniejszej niż 2.500.000 złotych.

W tych okolicznościach uznał Sąd pierwszej instancji, że rozpoznawana sprawa jest tożsama, zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym, ze sprawą prawomocnie już zakończoną wyrokiem z dnia 16 czerwca 2010r., sygn. akt I C 12/10, co prowadzić musiało do odrzucenia pozwu z przyczyny wskazanej w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód J. W.. Skarżący podniósł zarzut nieważności postępowania, a to z uwagi na wydanie zaskarżonego rozstrzygnięcia przez Sędziego, który brał udział w wydaniu orzeczenia oddalającego jego wcześniej złożony pozew. Zarzucił nadto, iż postanowienie winno stanowić wynik postępowania dowodowego przeprowadzonego na rozprawie.

W oparciu o tę podstawę skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności – jako do najdalej idącego – odnieść należy się do podniesionego w zażaleniu zarzutu nieważności postępowania. W ocenie skarżącego doszło do wystąpienia negatywnej przesłanki prowadzenia postępowania z art. 379 pkt 4 k.p.c.

W istocie Sędzia Sądu Okręgowego K. S. (Sędzia referent w rozpoznawanej sprawie) wydała wyrok z dnia 2 lutego 2012r., sygn. akt I C 156/11 (k. – 134 akt o tej sygnaturze) oddalający powództwo J. W. przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) i Prokuratorowi Okręgowemu w (...), niemniej jednak w świetle uregulowania z art. 48 § 1 k.p.c. Sędzia ta nie była wyłączona z mocy prawa od rozpoznania sprawy o sygn. akt I C 7/13.

Zarzut ten zatem uznać należało za bezzasadny.

Na podzielenie nie zasługuje również kolejny procesowy zarzut zażalenia, a dotyczący prawidłowości procedowania Sądu i w konsekwencji wydania zaskarżonego postanowienia na posiedzeniu niejawnym, co w ocenie skarżącego naruszało przepisy art. 217 k.p.c., art. 231 k.p.c. i art. 235 k.p.c. Przepis art. 199 § 3 k.p.c. stanowi bowiem, że odrzucenie pozwu może nastąpić na posiedzeniu niejawnym.

Poza powyżej opisanymi zarzutami kwestionującymi zaskarżone postanowienie, powód nie przedstawił żadnych innych argumentów bowiem pozostała treść zażalenia stanowi w istocie próbę wykazania zasadności roszczenia, która nie może być przedmiotem kontroli odwoławczej w toku postępowania zażaleniowego.

Z uwagi jednak na przyjęty przez ustawodawcę model zażalenia pełnego (art. 394 § 3 k.p.c.) Sąd Apelacyjny zobligowany był do oceny prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia w jego pozostałych aspektach.

Ocena ta prowadzi do podzielenia przez Sąd Apelacyjny zarówno ustaleń faktycznych odnośnie do toczących się dotychczas pomiędzy stronami sporów, zakresu i podstawy zgłoszonych w nich roszczeń oraz wydanych w tych sprawach prawomocnych rozstrzygnięć. Zbędne i niecelowe jest zatem ich ponowne przytaczanie.

Na podstawie prawidłowych ustaleń Sąd pierwszej instancji doszedł również do zasługujących na aprobatę wniosków w sferze zważeń prawnych.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika wszak, że roszczenie objęte pozwem w sprawie niniejszej zostało już prawomocnie rozstrzygnięte wyrokami Sądu Okręgowego w C. z dnia 16 czerwca 2010r., sygn. akt I C 12/10 (k. 23 – 33) i z dnia 2 lutego 2012r., sygn. akt I C 156/11 (k. – 134 akt o sygn. I C 156/11).

Wskazać należy, że przedmiotowa granica powagi rzeczy osądzonej wyznaczona przez przedmiot rozstrzygnięcia sądu oraz podstawę sporu pozwala na ocenę, czy zachodzi tożsamość roszczeń występujących w sprawie prawomocnie zakończonej i innych sprawach. Prawomocny wyrok nie stanowi przeszkody do wytoczenia powództwa między tymi samymi stronami tylko wtedy, gdy nie występuje tożsamość przedmiotu, a nadto jeżeli przedmiot powództw jest wprawdzie jednakowy, ale różne są podstawy powództw, przy czym chodzi w tym wypadku zarówno o podstawę faktyczną, jak i prawną żądania (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2011r., I CSK 277/10, LEX nr 936478).

Nie ulega wątpliwości, że powód w wymienionych powyżej sprawach oraz w rozpoznawanej sprawie domagał się zapłaty z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdę i szkodę majątkową powstałą – jego zdaniem – na skutek bezprawnych działań funkcjonariuszy publicznych, którzy brali udział w postępowaniach przygotowawczych, a następnie w procesach przed sądem karnym w sprawach Sądu Rejonowego w C. (sygn. akt IV K 61/02, III K 294/09) oraz Sądu Okręgowego w C. (sygn. akt VII Ka 1008/02, VII Ka 498/10), w których został skazany na kary pozbawienia wolności oraz grzywny, a które zostały następnie połączone w ramach wyroków łącznych przez te Sądy wydane. Szkada powoda miała polegać na utracie możliwości zarobkowania, konieczności zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, a także na rozstroju zdrowia powstałego zarówno w trakcie postępowań karnych jak i odbywania kary pozbawienia wolności. W dwóch dotychczasowych oraz w rozpoznawanej sprawie powód dochodzi zatem roszczeń w oparciu o przepis art. 417 § 1 k.c. i art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c.

Z tej przyczyny stwierdzić przyjdzie, że zachodzi tożsamość podstawy prawnej jak i faktycznej (powód dochodzi bowiem rekompensaty za te same skutki tych samych postępowań karnych), co w konsekwencji stanowi o tożsamości przedmiotu sporu.

Uznanie, iż zachodzi przesłanka z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., możliwe jest jedynie wówczas, gdy poza przedmiotowym zakresem powagi rzeczy osądzonej, w sprawie objętej nowym pozwem występują te same strony, które brały udział w prawomocnie zakończonych już postępowaniach, w których orzeczono o jednakowych roszczeniach.

Zarówno w dwóch poprzednich sprawach (sygn. akt I C 12/10 i I C 156/11) jak i niniejszej powód skierował pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) i Prokuratorowi Okręgowemu w (...), dodatkowo natomiast w toku tego procesu pozwał Skarb Państwa – Ministra Sprawiedliwości (k. – 3). Ugruntowane stanowisko doktryny i orzecznictwa jednoznacznie wskazuje, iż bez względu na ilość oraz rodzaj pozwanych jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa (staciones fiscii), w sprawie zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c. występuje tylko jeden pozwany, a to Skarb Państwa, w sytuacji zaś, gdy w postępowaniu przeciwko niemu nie brały udziału wszystkie jednostki organizacyjne lub też były one niewłaściwe, nie zachodzą przesłanki do orzeczenia np. nieważności postępowania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 kwietnia 1999r., III CKN 1239/98, OSNC z 1999r., Nr 11, poz. 191, z dnia 22 lutego 2001r., III CKN 295/00, Lex nr 52382).

Wobec zatem jednolitości Skarbu Państwa jako strony pozwanej, uznać trzeba, dzielając tym samym stanowisko Sądu Okręgowego, iż w sprawie zaszła również przesłanka podmiotowej granicy powagi rzeczy osądzonej.

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne podlega oddaleniu, o czym z mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.